

Kennisonderzoek rond mengsels groenbedekkers draait op volle toeren

Groenbedekkers in nieuw Europees perspectief

Veel veehouders kiezen voor groenbedekkers in het teeltplan om aan de verplichtingen van de nieuwe Europese regelgeving te voldoen. Om de biodiversiteit te bevorderen, is het vanaf dit jaar verplicht om combinaties van groenbedekkers in te zaaien.

tekst **Annelies Debergh**

De vernieuwing van de Europese regelgeving confronteert Vlaamse en Nederlandse veehouders dit jaar met nieuwe teeltverplichtingen. Om naast de basispremie ook de vergroeningspremie te ontvangen, horen bedrijfsleiders aan een aantal voorwaarden te voldoen. In de praktijk betekent dat behoud van blijvend grasland, voldoende vruchtafwisseling en het toepassen van ecologisch aandachtsgebied in het teeltplan. Om aan die eisen te voldoen komen groenbedekkers in het vizier.

'Groenbedekkers waren de voorbije jaren al belangrijk', stelt Walter Vervoort van zaaizaadveredelaar Limagrain. 'Voorheen mocht en kon een Vlaamse veehouder enkel drijfmest uitrijden in het najaar op voorwaarde dat daarna een groenbedekker werd ingezaaid. Voorheen was er aan de inzaai van groenbedekkers ook een kleine premie gekoppeld. Nu is dat een verplichting geworden zonder financiële tegemoetkoming. Veehouders hebben de kans op een verlies van subsidie als niet aan de voorwaarden voor vergroening is voldaan.'

De inzaai van groenbedekkers is een eer-

ste mogelijkheid om aan de eis rond ecologisch aandachtsgebied te voldoen, invoeren van eiwitgewassen in het teeltplan is een andere mogelijkheid. Tot slot kunnen Vlaamse bedrijven kiezen voor de onderzaai van gras in mais.

Tegen afspoeling en uitspoeling

'Tachtig procent van de oppervlakte ecologisch aandachtsgebied is dit jaar ingevuld met groenbedekkers', weet Annelies Beeckman te vertellen over de Vlaamse situatie. Beeckman is als onderzoeker biologische landbouw verbonden aan het West-Vlaamse onderzoeksinstituut Inagro. 'Een aantal veehouders was al overtuigd van de voordelen van de teelt', klinkt het. 'Groenbedekkers verhinderen de afspoeling van land in erosiegevoelige gebieden en hebben ecologische waarde, onder meer door het aanbrengen van extra organische stof.'

Beeckman noemt ook toepassingen in de biologische landbouw. 'In de biologische landbouw zorgt een tussenteelt met vlinderbloemige groenbedekkers ook voor de aanvoer van extra stikstof voor de volgteelt. De groenbedekker fungeert

ook als vanggewas om de uitspoeling van stikstof naar het oppervlaktewater te verhinderen. Dat was de oorspronkelijke reden waarom het gebruik van groenbedekkers is ingevoerd.'

Mengsel van groenbedekkers

In de nieuwe regelgeving is het verplicht om niet één maar minstens twee of een mengsel van groenbedekkers in te zaaien. 'Daar is nog weinig ervaring mee opgedaan', legt Annelies Beeckman uit. 'Binnen de biologische teelt werd wel al geëxperimenteerd met mengsels van vlinderbloemige groenbedekkers, zoals een mengsel van facelia in combinatie met een vlinderbloemige, zoals inkranaat- of rode klaver. Met die teelt hebben we al goede ervaringen: de gewassen zorgen voor een goede bedekking van de grond en leveren veel stikstof in de volgteelt.'

Volgens Toon Kerkhofs van zaaizaadbedrijf Aveve hangt de keuze van groenbedekkers af van het type bedrijf. 'Elk bedrijf stelt andere eisen. Een bedrijf met akkerbouw kiest na granen kruisbloemigen zoals gele mosterd en bladrammenas vanwege hun zeer snelle bodembedekking. Veehouderijbedrijven kiezen vaker Italiaans raaigras vanwege de extra snede gras in het voorjaar.' Ook het saldo van de hoofdteelt is van belang, stelt Kerkhofs. 'Bij teelten met een hoger saldo is het gepermitteerd om ook een iets duurdere groenbedekker in te zaaien. Daarnaast spelen de aaltjesproblematiek op de percelen en het zaai- en oogsttijdstip een rol bij de gewaskeuze.'

*Groenbedekkers bladrammenas en
facelia samen ingezaaid*

Op veehouderijbedrijven speelt met name het oogsttijdstip een rol bij de gewaskeuze. 'Oorspronkelijk was het niet toegelaten om de groenbedekker nog te oogsten, te maaien of te begrazen in het voorjaar', stelt Annelies Beeckman. 'Nu mogen veehouders de groenbedekker na een bepaalde datum toch oogsten. Hierdoor wordt een combinatie van een grasachtige met een winterharde vlinderbloemige zoals inkarnaatklaver interessant. Dat is een maaibaar mengsel met een behoorlijke massa in het voorjaar.' Daarnaast zijn sinds kort de verschillende soorten grassen apart te gebruiken voor het maken van mengsels, waar voorheen alle raaigrassen als één soort werden beschouwd. 'Op gebied van voederwaarde bestaan echter nog geen ervaringen met groenbedekkers.'

Andere regels per regio

Aan het mengen van groenbedekkers zijn voorwaarden gekoppeld. 'De Europese basisregels zijn gelijk, maar de invulling is per regio anders', legt Walter Vervoort van Limagrain uit. 'In Vlaanderen kunnen we kiezen uit een lijst van dertig tot veertig soorten groenbedekkers, waarbij per soort een minimale zaaidichtheid is vastgesteld. Verhoudingsgewijs moet aan die minimale zaaidichtheid worden voldaan.'

In Nederland gebeurt de samenstelling van groenbedekkersmengsels procentueel en is het verplicht om minstens drie procent van een tweede soort in te zaaien. 'Dat is laag en heeft niets meer met biodiversiteit te maken.'

In Wallonië is de regelgeving nog anders. 'Daar deelt men groenbedekkers in naargelang de plantenfamilie', gaat Walter Vervoort verder. 'Men spreekt van de kruisbloemigen, vlinderbloemigen, grassen en de rest. Een mengsel bevat dan telkens één soort uit elke familie. Dat is logisch met het oog op biodiversiteit.' De verschillende wetgevingen in verschillende landen bemoeilijken de samenstelling van mengsels bij de zaadhuisen. Vervoort: 'Vooral voor veehouders die aan de grens met Frankrijk of Nederland of de grens van Vlaanderen en Wallonië boeren, zijn die regionale verschillen moeilijk. Daarom hebben we mengsels ontwikkeld die ook passen binnen de regionale wetgeving van de buurlanden. Voor negentig procent komen onze mengsels overeen met de verplichtingen die gelden in Vlaanderen, Wallonië, Nederland en Frankrijk.'

Nog geen ervaring met mengen

Veel praktijkervaring is er nog niet. 'Er zijn al wel een aantal combinaties getest', stelt Annelies Beeckman van Inagro. 'Maar dit najaar gaan we opnieuw een proef aanleggen om een aantal commerciële mengsels te testen voor de praktijk.' Daarmee willen de onderzoekers enkele vragen beantwoord zien. 'Kunnen de soorten onderling op een gelijk niveau concurreren en wat te doen met de vorstgevoeligheid van de verschillende soorten in de mengsels?' Beeckman vestigt de aandacht ook op de kans op het ontmengen van de zadenmengsels tijdens het inzaaien. 'In het

verleden zagen we al dat sommige mengsels beter in twee werkgangen kunnen worden aangebracht. Sommige soorten zijn moeilijk te combineren door de grote verschillen in zaadgrootte.' Veel hangt dus af van het type zaad. 'Ons advies is om de zaadbak regelmatig te checken tijdens het inzaaien van de bodembedekker en eventueel handmatig de zaden tussendoor te mengen.'

Praktijkervaring is er wel in Frankrijk, waar het mengen van groenbedekkers al langer een vaste praktijk is. 'Daar is ontmenging niet aan de orde', weet Walter Vervoort. Extra aandacht voor het gelijkmatig vullen van de zaadbak is voldoende. 'En het is belangrijk dat veehouders voor het zaaien de machine goed afstellen. Een afdraaiproef is noodzakelijk om het gewenste resultaat te behalen.' Ook bij zaaizaadveredelaars wordt hard gewerkt aan proefvelden voor het mixen van bedekkers. De komende maanden gaat onder meer Limagrain met meer uitgebreide rasterproeven aan de slag. En ook Toon Kerkhofs wijst op bijkomende teeltproeven bij Aveve. 'Dit voorjaar hadden we al een demo uitgezaaid en op basis van die eerste proeven is al wat ervaring opgedaan', stelt Kerkhofs. Hij wijst op ervaringen met combinaties van bladrammenas en facelia of soorten van grassen. 'In de praktijk is het vooral belangrijk dat de combinaties in de eerste plaats voldoen aan de wettelijke vereisten voor ecologisch aandachtsgebied. Daarnaast is het de bedoeling dat ze ook in het veld een evenwichtige combinatie geven.' |